

'Italija ima najkorumpirani i najlošije stanje

PONAJBOLJI SUVREMENI TALIJANSKI PISAC u

ekskluzivnom intervjuu za Nacional komentira nedavnu sudsku presudu kojom je oslobođen optužbe za poticanje na kazneno djelo, a priča i o svojoj ljevičarskoj prošlosti, kao i o humanitarnim aktivnostima tijekom rata u Jugoslaviji

Razgovarala TAMARA BORIĆ Fotografije PIXSELL I MEANDAR MEDIA

Jedan od najboljih suvremenih talijanskih pisaca Erri de Luca na nedavnom završenom pulskom sajmu knjiga predstavio je svoje novo djelo "Irenina priča". Tim povodom dao je i intervju za Nacional u kojem komentira i svoju nedavnu oslobađajuću presudu koja je izazvala veliku pozornost i gorljive reakcije u talijanskoj, ali i svjetskoj javnosti.

De Luca je u listopadu oslobođen optužbe za poticanje na kazneno djelo zbog izjave da "TAV treba sabotirati". Autoru se na sudu osporavala sloboda mišljenja, a zbog jedne izgovorene riječi prijetila mu je kazna od pet godina zatvora. De Luca već dugi niz godina podržava NO TAV, pokret otpora talijanske pokrajine Val di Susse koji

'DANAS SMO U ITALIJI prisiljeni silom trpjeti odluke o svojim životima. Ne zove se to fašizam, jer smo mi za to platili cijenu. Ali nastavlja se tiransko izvršavanje javnih poslova'

se protivi izgradnji brzog vlaka između Lyona i Torina. Temeljni razlog za taj otpor je ekološki jer bi se zbog izgradnje pruge morao probiti tunel kroz planine pune azbestnih naslaga. De Luca je u rujnu 2013. dao intervju za Huffington Post, u kojem je izjavio da projekt treba "sabotirati", a gradilišta uništiti pa je "zaradio" tužbu za "poticanje na kazneno djelo". Stoga se sudilo slobodi govora, pravu na osobno mišljenje i pravu na neslaganje s vlašću. Kao podrška De Luci i borbi za slobodu riječi, brojne osobe i institucije iz cijeloga svijeta priključili su se internetskoj stranici koja se bavi tom problematikom.

De Luca je rođen 1950. u Napulju, a kao osamnaestogodišnjak otišao je u Rim i priključio se ljevičarskom pokretu Lotta Continua te se

raniju politiku u Europi slobode medija'

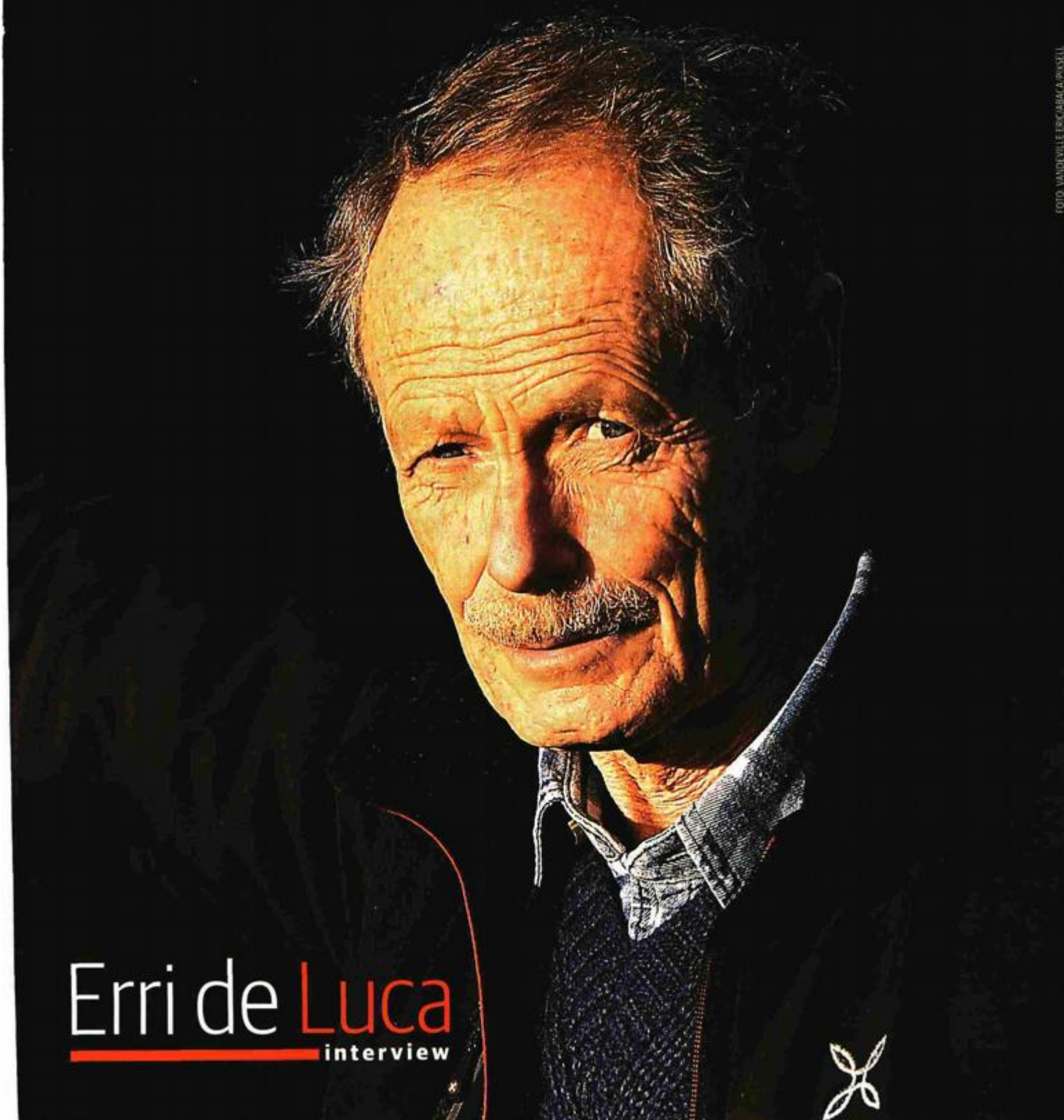

FOTO: WANDERLIE ERICABALCA/PIXSELL

Erri de Luca
interview

sedamdesetih godina profilirao u jednog od njegovih predvodnika. Zatim se bavio raznim poslovima - bio je vozač kamiona, radnik, skladištar, zidar - krećući se između Afrike, Francuske i Italije. Tijekom rata u bivšoj Jugoslaviji stradalnicima je dovozio humanitarnu pomoć. Istodobno je samostalno učio razne jezike, među kojima i starohebrejski, prevodeći pojedine dijelove iz Biblije. Danas je književnik i novinar, a piše za Manifesto i Repubblica.

Prvi roman objavio je 1989., u dobi od gotovo četrdeset godina, ali otada nije prestao objavljivati pa njegov opus danas broji pedesetak naslova, što autorskih, što prijevoda. Njegova djela - romani, pripovijetke, priče, zabilješke, ogledi i kazališni tekstovi - prožeta su lirska-mističnim tonovima, socijalno su osjetljiva, ideološki obojena, a De Luca često tematizira odrastanje u siromašnim napuljskim četvrtima.

NACIONAL: Prije dva mjeseca oslobođeni ste optužbe za poticanje na ubojstvo, u kojoj se tvrdilo da ste "sabotali TAV". Kako doživljavate ovo razdoblje takozvanog "procesu protiv riječi"?

Dvije godine branio sam svoj vokabular od želje za cenzurom i prijetnje zatvorom. Bio sam optužen za poticanje na zlodjelo i počinjenje zlodjela, prema članku zakona iz 1930., kaznenog zakona fašističke ere koji se nikad nije upotrijebio nauštrb jednog pisca. Ponavljao sam i ponavljao dvije godine u bilo kojem sjedištu javne uprave te navodne uvredljive riječi. Branio sam se protiv zlostavljanja uz podršku čitatelja koji su organizirali stotine javnih čitanja, uz podršku intelektualaca i francuske vlasti, uz potporu velikih pisaca poput Salmana Rushdieja, Paula Austera te redatelja poput Wima Wendersa. Sve to bilo je čimbenik u konačnoj odluci, presudi kojom sam oslobođen optužbe.

NACIONAL: U svojim knjigama pišete o Napulju, gradu koji je puno pretrpio tijekom Drugog svjetskog rata. Zašto je važno pisati o svojoj prošlosti? Što vas tjera da se u svom pisanju tako često vraćate tom gradu, iako već dugi niz godina živite pokraj Rima?

Napulj je moje podrijetlo, moj prvi jezik, sjedište mojih prvih osjećaja pravde, suosjećanja, ljutnje, srama. Imam napuljski živčani sustav, prilagođenu napetost naroda koji je živio na seizmičkome mjestu i mjestu katastrofalnih vulkanskih aktivnosti. Svetac zaštitnik, Sveti Gennaro, specijalist je erupcije, njegov kip donio je narod u procesiji protiv nadolazeće lave. Više od rodnoga grada, Napulj je za mene bio razlog, uzrok. Zato sam ja jedan od njegovih učinaka. Ja ne živim u Napulju već 18 godina, ali to mjesto je moj zaštitni znak.

NACIONAL: Italija je suočena s mnogim izazovima posljednjih nekoliko godina. Kako vidite trenutnu situaciju u vašoj zemlji? Koji su najozbiljniji problemi u Italiji i kako bi se mogli riješiti?

Italija je samo puki izraz ekonomske snage Europe. Što se tiče vanjske politike, ovisi više o Washingtonu nego o Bruxellesu. Godinama je

erri de luca
irenina priča

'MIGRACIJE I IZBJEGLIČKI VAL prema Europi glavni su događaj našeg vremena. Ti ljudi su već promijenili nabolje europske populacije te poboljšali njihove račune i mirovine'

veliki migracijski val bio podržavan od otočića Lampeduse, a istovremeno su vlade pokušavale biti što beskorisnije, a kriminalci što uspješnije upravljati svojim holdinzima. S velikim izazovima, kao što ste rekli, suočeni smo samo u prizemlju tvrtke. Talijani kao pojedinci i kao zajednica, bili su se sposobni suočiti s promjenama. No imamo najkorumpiraniju politiku u Europi i ujedno najlošije stanje slobode medija. Kao pravi odgovor na to stanje nameću se mala poduzeća, nova poljoprivreda te nova svijest o davanju vrijednosti teritorijalnim resursima.

NACIONAL: Tijekom rata u bivšoj Jugoslaviji sudjelovali ste u nekoliko humanitarnih konvoja. Biste li mogli reći nešto o tom iskustvu?

U početku me pogodilo rušenje Starog mosta u Mostaru pa sam bio dirnut obranom tog veličanstvenog luka. Kad su stoljećima stari kameni dijelovi pali u vode Neretve, napisao sam zbogom tome mostu. Katolički volonteri koji su izbjeglicama u Bosni nudili pomoć u hrani, pozvali su me da pođem s njima. Nastavio sam to raditi zato što su distribuirali pomoć u sve dijelove zemlje i olakšali život svim žrtvama,

izbjeglicama na svim frontama. Donijeli smo lijekove koji su tad bili zabranjeni zbog embarga, generatore za bombardirane bolnice koje su ostale bez struje. Ja sam kao vozač u akcijama sudjelovao oko četrdeset puta između '93 i '97. Mi smo bili krijumčari mira, dobrog iskustva na teškim stazama.

NACIONAL: Što mislite o problemu ratnih izbjeglica i useljenika koji su upravo sada okrenuti prema Italiji i Europi u cjelini? Po vašim djelima zna se da su migranti i ljudi u sličnim nevoljama dio vaše preokupacije, i ljudske i književne.

Smatram da su migracije i izbjeglički val prema Europi glavni događaj našeg vremena, puno izazovniji i zanimljiviji od raznih ratova na Mediteranu. Ti egzodusi ne mogu se zaustaviti. Idu naprijed ususret smrti, bilo da je riječ o smrti u moru, u nekom spremniku kamiona, smrzavanju u prostoru prtljage u avionu ili pak u kamionu parkiranim na ljetnom suncu. Nepobjedivi su i već su promijenili nabolje karakteristike europskih populacija te poboljšali njihove račune i mirovine.

NACIONAL: U sedamdesetima ste bili aktivni u krajnje lijevom pokretu Lotta Continua. Jeste li i danas aktivni u politici? Postoji li danas fašizam u Italiji i s kakvim licem?

Danas ne pripadam ni jednoj političkoj organizaciji, nego djelujem kao građanin koji sudjeluje u različitim poslovima u svojoj zemlji, od pogrešne željezničke linije u dolini Susa do otoka Lampedusa, u skladu s čudnim rimama koje su nametnute okolnostima. Danas u Italiji postoji spremnost za odnos prema građanima kao prema subjektima, prisiljeni smo silom trpjeti odluke o svojim životima, zdravlju, zraku, vodi, zemlji. Ne zove se to fašizam jer smo mi Talijani, izumitelji te riječi, za to platili cijenu. Ali nastavlja se tiransko izvršavanje javnih poslova.

NACIONAL: Prevodite tekstove Starog zavjeta. Zašto su vam takvi prijevodi važni?

Kod nekih primjera prijevoda pokušavam prakticirati najveću moguću vjernost prema izvornom drevnom hebrejskom i dati ideju o tome koliko je intenzivan i koncentriran taj tekst, a razrijeđen, cenzuriran, čak izgubljen nekim modernim prijevodima. Za razliku od ateista, mogu izuzeti božanstvenost svom životu, ali ne životu drugih. Onih osoba koje imaju vjeru, svoju vijest, prisnost, odnos koji ja nemam.

NACIONAL: Što mislite o papi Franji? Razlikuje li se od ostalih koji su mu prethodili? I što mislite o Katoličkoj crkvi?

On dolazi s juga, oponašajući Krista, obnavlja Crkvu izbacujući trgovce iz hrama. Zahvalan sam mu, primjerice, za prvo putovanje njegova mandata: do Lampeduse. Zahvalan sam mu za njegov način života, za život u samostanu, a ne u Vatikanu, za ustrajanje na tome da bude dobar primjer. To je najvažnija javna osoba u svijetu danas.